

Biogramy odznaczonych

Bolesław Cyganik

Od 1979 r. do 31.08.1980 r. oraz po wprowadzeniu stanu wojennego kolportował ulotki w miejscu pracy - Pilskiej Fabryce Mebli w Krzyżu Wielkopolskim i miejscu zamieszkania. Jesienią 1980 r. współorganizował strajki i struktury NSZZ „Solidarność” w miejscu pracy, a następnie został przewodniczącym Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność”. Po wprowadzeniu stanu wojennego wielokrotnie wzywany na przesłuchania. Został dwukrotnie dotkliwie pobity przez funkcjonariuszy aparatu bezpieczeństwa państwa w 1982 r. i 1986 r.

Inicjator: Burmistrz Krzyża Wielkopolskiego

Daniela Domalewska

Daniela Domalewska pracowała w Przedsiębiorstwie Budowlanym PST-BR w Koninie w charakterze kierowcy. Wykonywana praca umożliwiała kontakt z podziemną Zakładową Komisją Związkową przy Szczecińskiej Stoczni Remontowej „Gryfia”. Przyjeżdżając do Szczecina przywoziła prasę podziemną wydawaną w Koninie, tj. „Arka”, „Opornik”, „Azyl Wojenny”, „Robotnik”, „Solidarność”. W drogę powrotną odbierała konspiracyjne pisma wydawane na Pomorzu Zachodnim tj. „Obraz”, „Tygodnik Wojenny”, „Tygodnik Mazowsze” oraz inne materiały konspiracyjne, które kolportowała w Koninie. Po wprowadzeniu stanu wojennego zaangażowała się w działalność opozycyjną w ramach struktur podziemnej „Solidarności”. Organizowała zbiórki pieniędzy dla rodzin osób internowanych. Przez swoją działalność konspiracyjną pozostawała w zainteresowaniu funkcjonariuszy SB, była wielokrotnie zatrzymywana i przesłuchiwana. Aktywna działalność opozycyjna Pani Danieli Domalewskiej trwała nieprzerwanie w latach 1981-1989.

Inicjator: Stowarzyszenie Społeczne „Grudzień ’70 / Styczeń ’71” w Szczecinie

Karol Fellmann

Był członkiem Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” przy Spółdzielni Inwalidów „SINPO” w Poznaniu. Po wprowadzeniu stanu wojennego nie zaniechał działalności związkowej. Sporządzał na terenie zakładu pracy napisy: „Precz z PZPR”, szubienicę z podpisem „PZPR” oraz sporządził około 60 ulotek o treści „Solidarność zwycięży” i „PZPR zdrajca narodu”. Za swoją działalność 17 marca 1982 r. został zatrzymany na 48 godzin przez funkcjonariuszy Wydziału Śledczego SB KWMO w Poznaniu. Przeprowadzono w należącym do niego mieszkaniu rewizję. 19 marca 1982 r. został tymczasowo aresztowany. W Areszcie Śledczym w Poznaniu przebywał do 28 maja 1982 r. Postępowanie karne wszczęto przeciwko niemu 19 marca 1982 r. Prokurator Wojewódzki w Poznaniu 31 maja 1982 r. wydał postanowienie o warunkowym umorzeniu postępowania karnego ustalając w stosunku do ww. 2-letni okres próby, ponadto zobowiązał go do wpłacenia kwoty 10.000 zł na rzecz Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej – Oddział Miejski w Poznaniu.

Inicjator: Prezes IPN-KŚZpNP

Andrzej Jasiński

W okresie od grudnia 1981 r. do wiosny 1989 r. prowadził działalność opozycyjną. Po wprowadzeniu stanu wojennego, wraz z kolegami, kontynuował działalność opozycyjną na terenie Zakładu Przemysłu Metalowego H. Cegielski w Poznaniu. Zajmował się kolportażem broszur i pism bezdebitowych, organizował zbiórki pieniędzy, składki związkowe przekazywał na pomoc internowanym i ich rodzinom. Prowadził działalność antykomunistyczną wykorzystując do tego celu uroczystości religijne, m.in. poprzez uczestnictwo w mszach za ojczyznę w Poznaniu w parafii pw. Matki Boskiej Bolesnej oraz u oo. dominikanów, a także poprzez udział w nielegalnych pielgrzymkach ludzi pracy do Częstochowy. Pod koniec sierpnia 1988 r. był współorganizatorem strajku solidarnościowego w Zakładach Cegielskiego w Poznaniu.

Inicjator: Zarząd Regionu Wielkopolska NSZZ „Solidarność” w Poznaniu

Bogdan Kwiatek

Po wprowadzeniu stanu wojennego 13 grudnia 1981 r. do 1983 r. działał w podziemnych strukturach NSZZ „Solidarność” w Zakładach Sprzętu Oświetleniowego „Polam”. Wraz ze Zdzisławem Szymczykowskim oraz Franciszkiem Langnerem rozdawał ulotki, plakaty i inne materiały „Solidarności”, w tym pisma bezdebitowe oraz dorabiał części zapasowe do powielacza białkowego. Wspomagał również finansowo rodziny osób internowanych. W dniu 30 sierpnia 1983 r. został przesłuchany w związku z zatrzymaniem Zdzisława Szymczykowskiego i Kazimierza Sliwonika. W związku ze swoją działalnością opozycyjną był szykanowany w pracy. Działalność opozycyjną kontynuował do 1988 r.

Inicjator: Stowarzyszenie „Solidarni-Niepokorni” w Pile

Ryszard Ludowicz

Będąc pracownikiem działu transportu Zakładów Sprzętu Oświetleniowego „Polam” w Pile od stycznia 1982 r. do 1989 r. współpracował z członkami Tymczasowej Komisji Wykonawczej NSZZ „Solidarność” Region Piła. W tym okresie zajmował się między innymi kolportażem wydawnictw podziemnych, takich jak pismo „Lech”, „Tygodnik Mazowsze”, a także ulotek i innych pism bezdebitowych. W 1982 r. dwukrotnie konspiracyjnie przewiózł z Warszawy do Piły powielacz oraz papier, farby i matryce potrzebne do druku pism i ulotek. Materiały te zostały rozdysponowane i wykorzystywano je w pracy podziemnej. Ryszard Ludowicz w swoim domu w Pile ukrywał poszukiwanego przez SB działacza pilskiej „Solidarności” Jacka Ciechanowskiego. W jego mieszkaniu odbywały się również konspiracyjne spotkania pilskich działaczy opozycyjnych.

Inicjator: Stowarzyszenie „Solidarni-Niepokorni” w Pile

Grzegorz Musidlak

W 1981 r. jako student Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego należał do NZS-u, a w czasie stanu wojennego posiadał w mieszkaniu materiały KPN-u i nosił publicznie znaczki tej

organizacji. Za powyższe został internowany w okresie od 21.01.1982 r. do 23.07.1982 r. Po opuszczeniu Ośrodka Odosobnienia we Włocławku kontynuował podziemną działalność, m.in. przesłał z Lublina do Witkowa ulotki nawołujące do bojkotu wyborów. W czerwcu 1984 r. ulotki te zostały rozkolportowane na terenie Witkowa. W związku z tym postawiono mu zarzuty kolportażu nielegalnych wydawnictw. Sąd Rejonowy w Lublinie 2.12.1985 r. umorzył postępowanie karne przeciwko Grzegorzowi Musidlakowi na mocy amnestii.

Inicjator: Prezes IPN-KŚZpNP

Wanda Nisiewicz

Od 1982 r. współpracowała z podziemną „Solidarnością” oraz z Międzyzakładową Radą Solidarności. W tym czasie kolportowała komunikaty MRS na terenie Piły i pomagała zbiegłemu z ośrodka odosobnienia Franciszkowi Kuźmie, udostępniając mu domek letniskowy na spotkania z działaczem NSZZ „Solidarność” Grzegorzem Perskim. W latach 1983–1986 była kurierem podziemnych wydawnictw: przywoziła do Poznania bezdebitowe druki z Piły, Torunia i Warszawy, a zawoziła do ww. miast m.in. pisma „Solidarności Walczącej”. Ponadto Wanda Nisiewicz uczestniczyła w antykomunistycznych akcjach i demonstracjach, organizowanych w Pile i w Poznaniu do 1989 r.

Inicjator: Zarząd Regionu Wielkopolska NSZZ „Solidarność” w Poznaniu

Mieczysław Nycko

W latach 1980-1984 był aktywnym działaczem Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” w Zakładzie Tkanin Dekoracyjnych „Dekora” w Żarach, w tym do 13 grudnia 1981 r. członkiem Komisji Zakładowej. Podczas akcji strajkowej w dniu 4 listopada 1981 r. przeprowadzonej w ww. przedsiębiorstwie wyprowadził za bramę zakładu pracy dwóch działaczy młodzieżowych ZSMP, którzy nakłaniali załogę do podjęcia pracy. W dniu 15 grudnia 1981 r. przeprowadzono z nim rozmowę ostrzegawczą w ramach akcji „Klon”, podczas której nie podpisał zobowiązania o lojalności. Ponadto brał udział w akcjach protestacyjnych na terenie Żar oraz organizował zbiórki pieniężne na cele NSZZ „Solidarność”. W związku z prowadzoną działalnością w latach 1982-1984 był inwigilowany przez Służbę Bezpieczeństwa.

Inicjator: Prezes IPN-KŚZpNP

Antoni Patecki

Od 1980 r. był członkiem NSZZ „Solidarność” w Wojewódzkim Związku Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych w Poznaniu, gdzie pełnił funkcję przewodniczącego Komisji Zakładowej. W okresie stanu wojennego oraz po jego zakończeniu nie zaprzestał działalności opozycyjnej. Po 13 grudnia 1981 r. zabezpieczył i ukrywał do 1989 r. dokumentację związkową w swoim domu. Za pośrednictwem brata, ks. Andrzeja Pateckiego nawiązał kontakt z Marianem Jasińskim, działaczem „Solidarności” ze Szczecina i Adamem Kowalczykiem, działaczem opozycji ze Śląska, który zakładał Grupy Oporu Społecznego. Poprzez ww.

działaczy oraz Grupę Oporu Społecznego w Chorzowie z Andrzejem Kurpanikiem na czele otrzymywał czasopisma takie jak „KOS – Pismo Komitetu Obrony Solidarności”, „RIS – Regionalny Informator »Solidarności« Śląsko-Dąbrowskiej”, „Tygodnik Mazowsze”, „Szerszeń”, „Grot”, „Obraz” oraz „Korzenie”, które rozprowadzał w okresie od 1984–1989 na terenie Poznania oraz parafii św. Maksymiliana Marii Kolbego w Mochach. W okresie stanu wojennego wspierał rodziny internowanych. Od 1984 r. współpracował z Edwardem Grześkowiakiem, internowanym w okresie od 13.12.1981 do 5.07.1982 r. oraz jego żoną Krystyną, z którą brał udział w mszach świętych za Ojczyznę oraz pielgrzymkach ludzi pracy do Częstochowy i Wielenia.

Inicjator: Stowarzyszenie Polskich Chrześcijańskich Demokratów w Warszawie

Andrzej Józef Radke

Był członkiem Prezydium Komitetu Założycielskiego NSZZ „Solidarność” w Elektrowni Pątnów-Adamów-Konin, a także Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność” w Koninie. Był inspiratorem strajku w Elektrowni 3.10.1980 r. Przez cały czas swojej działalności był zaangażowany w akcje propagandowe – m.in. wywieszał ulotki w zakładzie pracy. Został internowany w okresie od 13.12.1981 r. do 23.07.1982 r. Po zwolnieniu z internowania był objęty kontrolą operacyjną jako były członek Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność” w Koninie. Kontrola ta trwała do 1987 r. W 1988 r. ponownie objęty kontrolą w związku z podjęciem aktywnej działalności w Duszpasterstwie Pracowniczym w Koninie. Ponadto w okresie 1988–1989 prowadził działalność na rzecz reaktywowania struktur NSZZ „Solidarność” w Elektrowni Pątnów-Adamów-Konin

Inicjator: Prezes IPN-KŚZpNP.

Władysław Stryjewski

Był aktywnym członkiem NSZZ „Solidarność” przy Rejonowym Urzędzie Telekomunikacyjnym we Wschowie. Za swoją działalność decyzją Komendanta Wojewódzkiego MO w Lesznie został internowany 13.12.1981 r. i osadzony w Areszcie Śledczym w Ostrowie Wlkp. Powodem internowania był m.in. wrogi stosunek do PRL i możliwość dezorganizacji przez niego łączności w czasie stanu wojennego. Z aresztu w Ostrowie Wlkp. został przewieziony do Zakładu Karnego w Głogowie, skąd zwolniono go 15.01.1982 r.

Inicjator: Stowarzyszenie Represjonowanych w PRL Ziemi Lubuskiej

POŚMERTNIE

Andrzej Nowakowski (1948–2021)

Od 1.12.1981 r. był przewodniczącym Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” Państwowego Szpitala Klinicznego Nr 4 w Poznaniu. Od wprowadzenia stanu wojennego do czerwca 1989 r. prowadził działalność opozycyjną w strukturach podziemnej NSZZ „Solidarność”. Jako lekarz udzielał pomocy medycznej oraz finansowej wielu osobom związanym z „Solidarnością” ukrywającym się przed Służbą Bezpieczeństwa. Pomagał rodzinom internowanych i aresztowanych. Współpracował z wydawanymi w podziemiu „Obserwatorem Wielkopolskim” oraz „Wiadomościami Dnia”. W 1982 r. został zwolniony z Akademii Medycznej w Poznaniu, a przywrócony do pracy w 1983 r., po odwołaniu złożonym w Radzie Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego. W okresie od 1982 r. do 1989 r. był koordynatorem medycznym darów przekazywanych m. in. z Francji do Poznania. Działał w ramach pomocy charytatywnej, prowadzonej przez ks. dyrektora Stanisława Kałka w Domu Księży Emerytów w Poznaniu. Wśród darów były również materiały i urządzenia przeznaczone dla podziemnych struktur „Solidarności”.

Inicjator: Zarząd Regionu Wielkopolska NSZZ „Solidarność” w Poznaniu

Kazimierz Pierzchała (1947–2021)

Kazimierz Pierzchała pracował jako inżynier w Wytwórni Sprzętu Komunikacji PZL Świdnik. Należał do NSZZ „Solidarności”, uczestniczył na terenie zakładu w strajku od 13 do 16 grudnia 1981 r. W trakcie stanu wojennego nadal kontynuował działalność w strukturach NSZZ „Solidarność”. 10 maja 1982 r. został internowany w Ośrodku Odosobnienia w Kwidzynie, wolność odzyskał 12 grudnia 1982 r. W okresie od 24 lipca 1982 r. do 6 sierpnia 1982 r. przebywał na przepustce. Rozpracowywany operacyjnie przez Służbę Bezpieczeństwa jako aktywny działacz struktur NSZZ „Solidarność” i kolporter biuletynu „Grot”. Kazimierz Pierzchała w zakładzie pracy zajmował się zbieraniem składek, rozdziałem paczek żywnościowych oraz kolportażem innych wydawnictw podziemnych sygnowanych przez struktury „Solidarności”. W okresie od 20 marca 1985 r. do 24 maja 1985 r. był tymczasowo aresztowany i osadzony w Areszcie Śledczym w Lublinie za przesłanie listu w grudniu 1984 r. do funkcjonariusza Wydziału Śledczego WUSW w Lublinie, w którym znieważył Polską Zjednoczoną Partię Robotniczą jak i samego adresata listu. Wyrokiem z dnia 12 listopada 1985 r. Sąd Rejonowy w Lublinie uznał Kazimierza Pierzchałę winnym i skazał go na 1,5 roku pozbawienia wolności w zwieszeniu na 5 lat oraz 150 tys. grzywny

Inicjator: Prezes IPN-KŚZpNP